

Motion till riksdagen 2019/20:3130

av Anders Österberg m.fl. (S)

Jämlik tandvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en tandvårdsreform och inriktningen för tandvårdsutredningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Munhälsan påverkar det som händer i hela kroppen. Ohälsa i munnen slår ofta ur ett socioekonomiskt perspektiv ojämlikt mot individens möjlighet att få vård. Ohälsa i munnen är inget isolerat stuprör utan påverkar samhälle samt individ såväl socialt som ekonomiskt.

Idag vet vi t.ex. att det vid infektioner i munnen läcker ut bakterier i blodbanan. Bakterierna kan fastna i blodkärllets väggar och kan orsaka åderförkalkning. En unik svensk studie har publicerats av Björn Klinge, övertandläkare och professor i parodontologi vid Malmö högskola. I studien undersöktes 800 patienter som fått sin första hjärtinfarkt. När man eliminerat riskfaktorer och så mycket osäkerhet som möjligt, återstod 28 procent av patientgruppen med parodontit/tandlossning, där hjärtinfarkten inte kunde förklaras på annat sätt. Det finns alltså anledning för tandläkare att rekommendera patienter med svårare tandlossning att uppsöka sjukvården för att undersöka sitt hjärt- och kärlsystem. Idag pågår andra studier i världen där forskarna även undersöker samband mellan tandhälsa och andra sjukdomar exempelvis diabetes, ledgångsreumatism och vissa cancerformer.

Olika forskningsresultat pekar således på att munnen sett ur ett hälsoperspektiv är en del av kroppen. Trots detta är det fortfarande betydligt dyrare att gå till tandläkaren än att gå till ”vanlig” läkare. Ett allvarligt problem är att försäkringssystemen inte är i fas med forskningen. Situationen är en klar klassfråga.

”Problemet är ett stort bekymmer som är kopplat till socioekonomiska förutsättningar. Inom vissa åldersgrupper är det så många som 20 procent som känner sig tvingade att avstå från tandvård”, enligt Björn Klinge.

Att man tvingas avstå från tandvård för att man inte har råd betyder att man förutom trasiga tänder och påföljande stigma riskerar att utveckla andra tand- och ohälsorsakade sjukdomstillstånd.

Vi måste se problemen och ta ansvar för sambanden mellan att människor inte har råd att gå till tandläkaren och ökad risk för stigande ohälsa med konsekvenser som försämrad förmåga att leva ett fullvärdigt aktivt liv utifrån jämlika villkor. Och sist men inte minst risken för ökade kostnader inom den offentligt finansierade kroppssjukvården. Rätten till bästa möjliga hälsa är en av de viktigaste mänskliga rättigheterna och vi ska inte ställa grupper mot varandra.

Regeringen har gjort flera satsningar på tandvården under förra mandatperioden. Det allmänna tandvårdsbidraget har fördubblats för alla och fyrdubblats för äldre 65–74 år. Åldersgränsen för den kostnadsfria tandvården kommer att höjas. Från och med i år (2019) kan alla upp till 23 år besöka tandläkaren gratis. Regeringen ser trots detta att mer behöver göras och har därför gett utredaren Veronica Palm i uppdrag att utreda hur man kan skapa bättre förutsättningar för en regelbunden och förebyggande tandvård där alla, oavsett inkomst, har råd att gå till tandläkaren regelbundet. I direktivet säger socialministern att pensionärer är extra drabbade när det är så dyrt.

Nu är det dags att införa en jämlik tandvård och att slå fast att tandhälsan ska integreras i övrig sjukvård och försäkringssystemen. I väntan på en mer omfattande reform bör regeringen överväga vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra de äldres villkor i tandvårdsstödet.

Anders Österberg (S)

Kadir Kasirga (S)

Sultan Kayhan (S)

Thomas Hammarberg (S)

Lawen Redar (S)

Teres Lindberg (S)